

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET HAVONKÉNT MEGJELENŐ HIVATALOS LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

KOLOZSVÁR,
Majális-utca 22.
Telefon 21-58 sz.

Feloldó szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BALINT
az EME tb. alelnök-írótitkára.

A M. K.-t az E. M. E. tagjai
4 Pengő évi tagdíj ellenében
tagsági illetmény fejében
kapják.

Hívó szó Erdély minden méhészéhez.

Egyetlen méhészeti lap vagyunk Erdélyben, amelyen keresztül méhésztársadalmunkhoz szólhatunk. S hogy lapunk mindig az erdélyi méhész érdekeit szolgálta, ahhoz kétség nem fér, különben nem haladhatta volna meg élete a félévszázadot. Mindig a köz és mindig a méhész érdeke volt egyetlen szempont. Összetartottuk kisebbségi életünkben Erdély méhészeit, önzetlenül szolgáltuk érdekeiket, minden anyagiasságtól menten, és elégtétel volt számunkra a jó munka tudata. Ezzel a gondolattal emeltük fel szavunkat két ízben is folyó év tavaszán, Erdély méhészeite érdekében. S most miénk a legnagyobb öröm, — ha nem is a mi indításunkból, — de végeredményben mégis tettek vannak indulóban Erdély méhészeinek új alapokra helyezésében. Tudomásunk szerint méhészeti felügyelőink segítségeket is kapnak, akikkel ezt a nagy munkát beindíthatassák. Értünk indul ez a munka, erdélyi méhészek! Tehát világos, hogy nekünk is, mindnyájunknak részt kell vállalnunk belőle. Külömben ilyen nagy munka el sem képzelhető nélkülünk. Tudomásunk szerint elsősorban Erdély egész méhészetének egészségi szempontból való felülvizsgálásáról van szó. Utána arra érdemes méhészek megsegítéséről, felkarolásáról. Az el-

mult időkben bizony csak oda álltunk volna, ha bármily jó akaratot láttunk volna irántunk a hivatalos tényezőktől. Ne várjunk ma sem mindent az államtól, hiszen ró-lunk van szó, tehát elsősorban minden, ami velünk történik, a mi érdekünk. Mi emeltük fel szavunkat azért is, ami most megvalósulóban van. Kérdem, ha mi nem lettünk volna, ki képviselte volna minden erdélyi méhész érdekét? Nemcsak azét, aki táborunkban van ténylegesen, hanem azét is, aki érthetetlenül még mindig kívül áll rajtunk. Miért nincs az egy vesszőkaszós méhtartótól a 100 kaptáros méhész-ig mindenki a mi táborunkban? Mi tart vissza, méhésztársam?! Talán az egy kilónyi méz árát kitevő tagdíj? Nem hinném! Pedig amint látható volt eddig is, és bizonyossága a jelen is, mi mindig minden egyes méhész érdekét képviseltük. Igazság-e az, hogy vannak, akik terhet viselnek, és úgy jutnak joghoz, viszont vannak, akik a terhet nem vállalják, de a jogot elfogadják? Volt „ahogy lehet” kisebbségi sorunkban, Reményik szerint. Lesz, ahogy akarjuk s amennyire érdemessé tesszük magunkat, a jövőben. Értse meg minden méhésztársunk a holnap szavát. Hogy Erdély általunk megálmodott méhész-kultúráját elérje, erős és egységes tá-

A méz kezelése és tartalékolása.

Mézet vasedényben vagy rozsdás bádogba elhelyezni még rövid időre sem szabad, mert a mézben levő savak a vasat feloldják és kellemetlen ízt kap a méz, sőt az átlátó színét is megtöri, elrontja.

Mézeltartásra a mázos edény a legalkalmasabb, vagy fehér bádogból készült bödön. Háztartásokban kisebb mennyiségű méz eltartására az üveggannák jól használhatók.

Mézesbödönök fedelei jól zárók legyenek, hogy a réseken légy vagy hangya a mézbe ne juthasson, ha a fedelek nem zárnak jól, ragaszszuk körbe a bödön száját papírossal.

Könnyen ikrásodó, avagy már cukros mézet tegyük egy félig vízzel telt nagyobb edénybe, edényestől és lassú tűznél felmelegítjük, hogy ismét folyékony legyen, de túlhevíteni, pláne főzni nem szabad, mert a túlhevített méz vegyi átalakulásnak lesz kitéve és a méz tápláléértékéből és finom aromájából sokat elveszíthet.

Méheink részére tartalékolni lépesmézet, avagy eladásra szánt csemege lépesméz (boxest) jól záró ládában, hűvös helyen tartjuk, gondot fordítva rá, hogy semmiféle áthatószagú tárgy vagy folyadékféle ne legyen a közelében, mert a méz magába veszi a szagot.

Ha a mézet magunk hozzuk a fogyasztók részére közvetlenül forgalomba, az üveg vagy doboz szép és tetszetős legyen, és lássuk el saját méhészetünk címkéjével, hogy az eladott méz valódiságáért és tisztaságáért nem félünk vállalni a felelősséget.

Csemegelépes (boxes) méz termelése csakis nagyhordású vidéken valósítható meg. A kis boxesekbe 1 cm. széles műlép csíkokat tegyünk csak, nem pedig egész műlépet, mert az így nyert lépesméz sokkal fehérebb és evésközben a viaszmenyiség sem tapadhat oly

nagy mennyiségben a fogakra, mint az egézműlépes boxeseknél.

Lépesméz csomagolásánál gond fordítandó, hogy a mézes keretek felületükkel ne érintkezzenek, mert könnyen nyomást, sérülést kaphatnak és nem olyan szépek és a méz ki is csurog.

A méz fagyálló, tehát nem kell félni, hogy télen esetleg a bödönöket széjjel feszíti a hidegben.

Mézet méheink részére már feltétlenül az első pergetésnél tartalékolnunk kell. Telelésre alkalmas mézeskereteinket rakjuk félre, hogy mindenekelőtt, először a méheink telelése legyen biztosítva. Sajnos, a mézre, jobban mondva annak az árára szüksége van minden méhésztársnak s ezért a legtöbb méhész úgy gondolkozik, hiszen majd hordanak még a méhek a telelésre, s ebből származik a legtöbb méhészkatasztrófa.

Méhésztársak! Merem állítani, hogy amelyek méhész a méheinek jólétét szemelőtt tartja, hogy és tavasszal ad idejében elég mézet méheinek, annál hordástalan év, vagy legalább is olyan év, hogy méheiket etetni kelljen, eltekintve 8—10 évenként megismétlődő kimondottan rossz méhésztől, soha nem lesz, mert tavasszal a tartalék mézből méh és a méhből újból méz lesz, még pedig búsás kamattal.

Ne feledjük el tehát, hogy méheink részére mindig tartalékoljunk mézet, mert a mézzel és mézszelével könnyen segíthetünk a tavaszi rossz időjárás esetén méheinken.

A pergetett és lépesmézet mindig a legnagyobb gondossággal kell kezelnünk. Méztartó edényeinket mielőtt használatba vennők, alaposan tisztítsuk meg, mert a tisztátalan edényben, erjedést előidéző gombák, baktériumok lehetnek, aminek következtében a méz erjedésnek indul.

A nosema-kór előfordulásáról és jelentőségéről.

A méhek betegségeit általában két csoportba szoktuk osztani: a fiasítás betegségeire és a kifejlett méhek betegségeire. Amíg az előbbinél a jövőendő munkás generáció még fejlődésben lévő tagjai pusztulnak, semmisülnek meg, addig ez utóbbinál a már kifejlett munkás méhek hullanak el. Akár egyik, akár másik tizedeli a családot, az eredmény a méhészt számára mindig ugyanaz: veszteség a termelésben, az évi mézhozamban.

A fiasítás betegségei közül az első helyen kétségtelenül az általában jól ismert és sokat emlegetett rosszindulatú költésrothadás áll. Az ellene való küzdelem a legelső feladat.

Ami a fiasításnál a költésrothadás, jelentőségében ugyanaz a kifejlett méheknél a *nosema-kór* (tavaszi vész, Frühjahrschwindsucht).

A költésrothadásról hazai viszonyaink között tudjuk, hogy az évente jelentős károkat okoz. A *nosema-kór* elterjedtségéről és az általa okozott kár nagyságáról azonban csak sejtéseink vannak. Ennek oka az, hogy mind ezideig *kellő figyelemben ezt a betegséget nem részesítették, elterjedtségére, járványos fellépésére vonatkozólag tervszerű vizsgálatokat nem végeztek. Pedig az a néhány elszórt adat, amely jelenleg rendelkezésre áll a nosema-kór előfordulásának gyakoriságára és az általa okozott kár nagyságára vonatkozólag, sejteteni engedi, hogy nem kis és elhanyagolható jelentőségű baj ez hazánkban, közelebről a visszatért erdélyi és keleti részeken sem.*

A *nosema-kór* járványtani vonatkozásaiban még ma sem tökéletesen tisztázott betegség. Tapasztalati tény, hogy sokszor *nosemas* családok minden nagyobb baj nélkül élik át a hordási időszakot és a téli hónapokat, míg máskor úgy meg-

tizedelődnek, legyengülnek a munkásméhek hatalmas tömegű pusztulása következtében, hogy szinte az egész család megsemmisül. Az ilyen *nosema-járványok* hátterében, az eddigi megfigyelések szerint úgy látszik, az időjárás szélsőséges ingadozásai szerepelnek elég sokszor és azonkívül általában olyan tényezők, amelyek a család általános egészségi állapotát, kondícióját lényegesen zavarják. Hangsúlyozom, hogy nem tisztázottak még tökéletesen és kétséget kizáróan ezek a kérdések és hogy további kutatásra, megfigyelésre várnak.

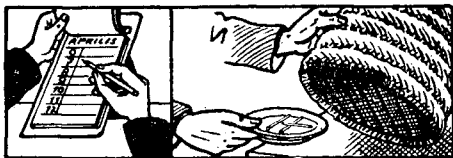
A *nosema-kór* járványtanának tisztázását tűzte ki célul a kolozsvári Gazdasági Akadémia állategészségügyi és járványtani tanszéke, amikor elhatározta, hogy a visszatért erdélyi és keleti részek méhészeinek segítségét kérve, céltudatos *nosema-kutatást* indít el. Ebből a célból körlevélben fordult az Erdélyrészi Méhészegyesületen keresztül a méhészekhez, kérve őket vizsgálati anyag beküldésére. Sajnos, a felhívás nem járt azzal az eredménnyel, amelyet a munka céljának kihangsúlyozása után méltán várni lehetett volna. A munka azonban folyik és csak a méhészkedés jövőendő sikerét szolgálja, ha a néhány lelkes, a kutató munkát szívesen támogató méhésztársak sorába újabbak állanak.

Dr. Szabó Albert

A m. kir. Földművelésügyi Minisztérium
által az Erdélyrészi Méhésztársaságnak adományozott
(13) 45 cm.-es hengerrel készült

**első rendű
hamisítatlan műlép**

kapható az E. M. E. bizományosánál
Címe: TÓTH ISTVÁN Kolozsvár, Honvéd-ú. 78
E. M. E. tagoknak 5% engedmény.

JULIUSI TENNIVALÓ

Két szóban foglalhatjuk össze a júliusi teendőket: rajzott családok és rajok gondozása. Azt tartják a régi méhészek, hogy a Szent János nap utáni raj (június 24.) nem életképes. Általában a gyakorlat is ezt igazolja, mert csak kivételesen jó évben lesz teletöképes a későbbi raj. Bármilyen szükségünk van is tehát a szaporításra, mégse fogadjunk el késői rajokat, mert ezek csak teher-tételt jelentenek majd. Fő gondunk pedig júliusban anyáskodás szempontjából a családok ellenőrzése. Megtörténik ugyanis, hogy a rajzás izalmában maga az anyacsalád igen könnyen anya nélkül marad. Az elanyátlanodásnak elejét vehettük ugyan, mint a múlt hónapban is említettük, a rajoknak ellenőrző nyílt fiasításos keret beadásával. Ha ezt elmulasztottuk volna és az anyátlanság ténye fennáll, legkönnyebben az anyanevelőknél tartalékkolt anya beadásával segíthetünk. Ha ilyenell nem rendelkezünk, úgy a nyílt fiasításos kerethez kell folyamodnunk. Ez azonban csak szükség-megoldás, mert tökéletes anya csak anyabölcsöből fejlődik. Pót-anyabölcsöből, neve után is ítélve, csak pótanya lesz és csak szükségből tartjuk a rendes anya lehetőségéig.

Nyílt fiasításos keretnél csak az 1—3 napos pete jöhet tekintetbe. Ebből nevel a család új anyát. A keret betevésétől számított 9-ik nap megvizsgáljuk azt és a legszebb két anyabölcsőt hagyjuk meg. Természetesen vigyázni kell, hogy az ilyen családnál még legyen kikelt here, vagy herefiasítás, amennyiben nem volna, úgy más családtól teszünk. Azután is ellenőrizzük az anya to-

vábbi sorsát, egészen, amíg megkezdődik a fiasítás. Ha a család már álnyás állapotba jutott volna, nem gazdaságos az anyásítgatási kísérlet. Minden további latolgtatás nélkül feloszlatjuk az ilyen családokat. Életerős, népes családjainkkal, ha csak lehetőség van rá, vándoroljunk. Július hónapban kezdődik a vágterületek virágtenyésztete. Leggazdagabb mézelés szempontjából az epilobium. Ha megközelíthető helyen elég nagy terjedelmű méhlegelő van, egyenesen vétkezik önmaga és övéi ellen, aki nem vándorol. Ma is előttem az a kép, amikor most két éve július 10-én egy ilyen területre vittem a méheimet. Valami szemet-lelket gyönyörködtető volt az a látvány, amikor megérkezésünk után egy óra múlva már hordtak a méheim. És hordtak egyfolytában, sajnos csak 10 napig. Soha nem látott lendületet vett a méh-állam élete. Építettek, hordtak, anyaházaltak, rajzásra készültek, mintha csak új tavasz lett volna. S hogy rajzás is nem következett be, tisztán csak a 10 nap után beállt rossz idő akadályozta meg. Így is családonként átlag 10 kg. felesleget adtak és bőséges teletömmézzel látták el magukat. Vándoroljunk tehát, méhésztársak, kutassuk fel a számbajöhető méhlegelőket és azt jelentsük egyesületünknek is, hogy az irányított és rendszeres vándorlás végre megszervezhető legyen. A mézpergetés eddig már be is fejeződött. Csak a családonkénti 14—16 kg.-on felüli mennyiség a miénk. Csak a felesleget vegyük el.

Balogh Jenő ig. tanító.

A költésrothadás terjedésének megfékezése Erdélyben.

Az erdélyi magyar méhésztársadalom régi óhajának tesz eleget a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége, amikor tervbevette a méhek legveszedelmesebb betegségének, a költésrothadásnak, Erdély területéről való kiirtását. A tervzet szerint a két erdélyi méhészeti felügyelőség Kolozsvárt és Székelyudvarhelyen 20—20 hallgató részére 1—1 háromnapos tanfolyamot rendez, abból a célból, hogy a jelentkezőket a költésrothadás felismerésére kioktassa és a tanfolyam végeztével a hallgatókat körletekre osztva esetleg megbízza a fertőzött méhesek felkutatásával és a betegség kiirtásával kapcsolatos teendők elvégzésével. A tanfolyamra jelentkezhetnek méhészettel foglalkozó papok, tanítók vagy 4 középiskolai végzettséggel bíró gyakorlati méhészek. A tanfolyamra jelentkezni lehet a kolozsvári méhészeti felügyelőségnél (Bartha Miklós u. 13.) július hó 15-ig. A tanfolyam résztvevői tartoznak bejelenteni pontos címüket, születési évüket, vallásukat, családi állapotukat és azt, hogy a tanfolyam végeztével a méhészeti évadban vállalják-e a költésrothadás leküzdésével járó tennivalókat. A tanfolyamon való részvétel díjtalan. A tanfolyamra való oda és vissza utazás költségeinek megtérítése fejében a kirendeltség III. osztályú vasuti jegy árának megfelelő összeget téríti.

A tanfolyam pontos idejét a jelentkezések beérkezése után közli a felügyelőség az érdekeltekkel.

Minden méhésznek saját érdeke, hogy addig is, amíg a tanfolyamon végzettek közreműködésével a rendszeres felkutató munka megindulhat, már most kísérje figyelemmel úgy a saját községében, mint annak környékén levő méhészeteket és a betegség gyanúját jelentse az

illető kerületi méhészeti felügyelőségnek (Csik, Udvarhely, Háromszék, Maros-Torda vármegyék területéről a m. kir. méhészeti felügyelőség, Székelyudvarhely; Beszterce-Naszód, Kolozs, Szilágy, Szolnok-Doboka vármegyék területéről a m. kir. méhészeti felügyelőséghez (Kolozsvár, Bartha Miklós u. 13. sz.).

Az EME kolozsvári Méhészköre elhatározta, hogy minden hónap első szerdáján d. u. 7 órai kezdettel méhészeti megbeszélést tart, amelyre a tisztikar és választmány titkárain kívül a méhészkör összes kolozsvári tagjait ezúton meghívja. A megbeszélés helye, az egyesület hivatalos helyisége, Majális-u. 22.

Az EME kolozsvári Méhészkörének gyűlése. Az EME kolozsvári Méhészköre június hó 3-án ülést tartott Mocsi István elnöklete alatt. A gyűlésen a kolozsvári méhészek rendszeres látogatását és a költésrothadás terjedésének megállítására ügyében szükséges teendőket beszélték meg, különös tekintettel a Földművelésügyi Minisztérium által tervbe vett költésrothadás irtó akciójára.

Méhészet:

Dr. Máté Lajos és Társa

BUDAPEST, V. ZOLTÁN-U. 11. SZÁM.

Telefon: 1—57—47.

Dúsan felszerelt raktárunkban méhésztársaink a méhészet körébe tartozó összes cikkeket a legelőnyösebben és a legjobb kivitelben beszerezhetik. — Hunor kaptárakat állandóan raktáron tartunk. Műlépet valódi tiszta méhviaszból minden kívánt méretben gyártunk. 1 pengő földolgozási díj ellenében viaszt műlépre becserélünk.

Állandóan a legmagasabb napi árrban veszünk mézet és viaszt

Arjegyeket kívánatra ingyen küldünk.

M. K.
 Tek. M. K. I. R. UGYÉSZSÉG
 KOLOZSVÁR
 Honvéd utca

APRÓHIRDETÉS

TUDNIVALÓK a hirdetések feladásáról.

A Méhészeti Közlöny hirdetési díja négyzet cm-ként 20 fillér, tagoknak 10 fillér. Az apróhirdetés díja szavanként 8 fillér, tagoknak 4 fillér. Vastag betűvel szedett szavak közlési díja 16, illetve 8 fillér. A hirdetési díjak előre, a megrendelés feladásakor küldendők be. Apróhirdetésért hirdetési támpéldányt nem küldünk. A hirdetések mindenkor a nő 22. napjáig küldendők be a kiadóhivatal címére: Kolozsvár, Majális-u. 22.

Méhészeti felszerelés, ezek között 100 db. új és kevésbé használt kaptárak: Gerstung dupla és Dádán jutányos áron eladó. Cím: Erkeder Frigyes, Palotailva, Maros-Torda vm. 35

Méhészeti eszközök kaphatók a „Dzierzon” Méhészetnél, Nagyvárad, Csáky István-u. 65. Az árjegyzéki árakból az E. M. E. tagjainak 5 százalékos kedvezmény. 16

MÉHÉSZKEDÉS legkönnyebb és legeredményesebb módja című 294 oldalas méhészkönyv, ábrákkal, képekkel kapható Balogh Lajos méhésznél, Szentendre. Az ára 4.50 Pengő, beküldhető a rendeléssel postautalványon. 38

Házi mézestészták készítése. A méz és viasz értékesítése. Irta: özv. Kremnitzkyné Fröhlich Ilona, az E.M.E. és az O.M.M.E. tb. tagja, 7. bővített kiadás. Az E.M.E. kiadása. Ára 1,50 P, és a postai küldés díja. Megrendelhető az E.M.E.-nél, Kolozsvár, Majális-u. 22. Ez a 16 oldalas füzet az izléses formájú, gazdaságos összeállítású, gyógy, csemege és ételmezési célokat szolgáló izletes házi mézes tészták készítési módját ismerteti részletesen. Minden méhész szerezz be felesége részére. Méhészek számára ez a legkedvesebb ajándék. A mézfogyasztás emelésének egyik leghathatósabb eszköze ez a füzet. Nem hiányozhatnak egy méhész feleségének sem az asztaláról.

Hirdetmény.

(11)

Mézőtermelő- és értékesítő Hangya Szövetkezet

műlépet, kaptárokat, méhészeti eszközöket
 a legjobb minőségben legolcsóbb napi áron hoz
 forgalomba állandóan korlátlan mennyiségben.

A legmagasabb napi áron vásárol **mézet, viaszt, sonkolyt.**

Árjegyzéket, felvilágosítást, szaktanácsot díjtalanul ad.

Cím: BUDAPEST, IX Közraktár-utca 34. // Raktár: IX. Bakács-utca 8.

Postacím: BUDAPEST 48. — Telefon: 187-999.